

Tæt på Langtbortistan

Elever fra Rønde Efterskole kom tæt på fattige børns levevilkår, da de besøgte gadebørnsprojekt i Kirgistan

Under opholdet i Kirgistan boede eleverne fra Rønde Efterskole på et skolehjem, og det blev til mange fodboldkampe med de børn, der bor på skolehjemmet

Tårerne triller nedad den gamle kones vejrbitte kinder, mens hun fortæller sin gribende historie. Over for hende sidder en lille flok unge mennesker og lytter intenst til hendes beretning, der er så hjerteskræende, at den også kalder tårerne frem hos nogle af tilhørerne.

De unge mennesker er elever fra 10. klasse på Rønde Efterskole. I april byttede de den normale skolegang på Djursland ud med en uges ophold i det fattige centralasiatiske land Kirgistan. Det var her de danske teenagere mødte den gamle kone, der kun to uger forinden havde begravet sin 27-årige søn.

Mødet med den sørgende kvinde var blot én af mange intense oplevelser for efterskoleeleverne. I løbet af ugen kunne de unge danskere med egne øjne se, hvordan folk – og især børnene – lever i Kirgistan, der blev et selvstændigt land efter Sovjetunionens sammenbrud.

»Det har gjort enormt indtryk på mig at komme så tæt på mennesker med en helt anden baggrund end vores. Vi mødte blandt andet en mor, der havde mistet sit spædbarn på grund af kulde. Det er ikke til at forstå, at det kan være så koldt, at man dør af det,« fortæller Marie-Louise Rohde Bilenberg, der er elev på Rønde Efterskole.

For Andreas Madsen var det lidt svært at stå ansigt til ansigt med

mennesker, der bogstaveligt talt intet ejer, mens man som ung dansker ikke mangler noget.

»Vi havde talt om hjemmefra, at det kunne være svært at forholde sig til de levevilkår, som mange kirgisere har. Og man er nok nødt til selv at opleve det, før man kan forholde sig til det. Jeg synes, at vi har fået sat vores egne forhold i Danmark i perspektiv ved at se, hvordan andre mennesker lever,« siger han.

Fast støtte for gadebørn i Kirgistan

Rejsen til Kirgistan var kulminationen på de anstrengelser, som de 21 elever har gjort i løbet af skoleåret for at samle penge ind til gadebørnsprojektet "Centre for Protection of Children" (CPC) i hovedstaden Bisjkek. I løbet året har eleverne i "Projekt Kirgistan" indsamlet i alt 85.000 kroner ved at arrangere blandt andet julemarked, sponsorcykkeløb og to årlige legedage, hvor børn fra Rønde-området kan hygge sig i skolens hal.

Pengene går til opførelse af

legepladser for de gadebørn, der får hjælp af CPC. Under opholdet i Kirgistan var efterskoleeleverne selv med til at montere legeredskaberne, der er bygget af kirgisiske håndværkere. Derudover støtter Rønde Efterskole i øjeblikket 15 familier med cirka 800 kroner om året, så børnene ikke behøver arbejde. CPC er i øvrigt også støttet af Folkekirkens Nødhjælp og Operation Dagsværk, der indsamlede godt otte millioner kroner til projektet i 2005.

"Projekt Kirgistan" er et valgfang i 10. klasse på Rønde Efterskole, og i år er det tredje gang, at elever i 10. klasse samler penge ind til og rejser til Kirgistan. De indsamlede penge går ubeskåret til at støtte CPC's indsats for at hjælpe gadebørn og børn, der kommer fra så fattige familier, at de er nødt til at arbejde i stedet for at gå i skole. Det er nogle af de børn og deres familier som eleverne fra Rønde Efterskole mødte under opholdet i Kirgistan. Eleverne var desuden indkvarteret på CPC's skolehjem, hvor nogle af de værst stillede børn kan bo i en periode og

»Det har været meget spændende at se, hvordan folk lever i Kirgistan, og det føles stort, at vi er med til at gøre en forskel for nogle mennesker«

Rønde Efterskole på besøg hos familien til et af de børn, der får hjælp af CPC. Danskerne havde tæpper, tøj og legetøj med til familierne

Elever og lærer lytter mens en kvinde fortæller om familiens trange levevilkår. Familien på syv personer lever sammen i ét rum på cirka 20 kvadratmeter

blive undervist, så der var også rig mulighed for at lege med børnene og lære dem lidt bedre at kende.

Ifølge lærer Gorm Skovsgaard er hovedformålet med valgfaget ”Projekt Kirgistan” da også netop at give eleverne mulighed for det direkte møde med mennesker, der har brug for hjælp.

»Jeg tror, det er kendetegnede, ikke kun for unge mennesker, men for folk i den vestlige verden generelt, at vi er nødt til at se problemerne helt håndgribeligt, før vi er klar til at hjælpe. Det er det direkte møde med de her forarmede mennesker, der overbeviser os om, at vi selvfølgelig skal hjælpe dem. Når vi går rundt på basarerne, kan vores elever jo godt se, at det er helt håbløst, at små børn skal rende rundt og arbejde i stedet for at være i skole,« forklarer Gorm Skovsgaard, der var en af hovedkræfterne, da Rønde Efterskole etablerede ”Projekt Kirgistan” i 2006. Forinden havde efterskolen i en årrække støttet et humanitært projekt i Rumænien.

Han forklarer, at der er tre

forskellige formål med projektet. Foruden det direkte møde med en anden kultur og andre menneskers levevilkår, er det også en øvelse for eleverne i at tage ansvar i forbindelse med indsamlingen af penge.

»Og som det tredje har vi 21 fantastiske ambassadører for hjælpearbejde i det hele taget, når vi kommer hjem. Det er et klart mål for os, at vi kan være sikre på, at elevernes oplevelser bliver fortalt videre til venner, bekendte, familie og så videre,« siger Gorm Skovsgaard.

Fem-årige børn må knokle fra morgen til aften

Efterskoleelevernes indtryk fra opholdet i Kirgistan vidner om, at målsætningen bliver opfyldt. For selv om arbejdet med at indsamle penge i løbet af skoleåret har været hårdt og til tider er gået ud over fritiden, er eleverne ikke i tvivl om, at de har valgt rigtigt ved at blive en del af ”Projekt Kirgistan”.

»Det har været meget spændende at se, hvordan folk lever i Kirgistan, og det føles stort, at vi er med til at

gøre en forskel for nogle mennesker,« siger Katrine Sejer Hendriksen.

Det er især de fattige børns levevilkår, der har brændt sig fast i de unge danskeres bevidsthed.

»Det er tydeligt at se, at mange af de fattige børn er vant til at klare sig selv. De virker næsten voksne i deres adfærd,« siger Katrine Sejer Hendriksen og suppleres af Sofie Tarpø Nedergård.

»Ja, det er skræmmende at se 13-årige børn, der er mere voksne end vi,« siger hun.

En af hjørnestenene i det arbejde, som Rønde Efterskole støtter gennem CPC, er netop at give børnene mulighed for at være børn – altså gå i skole, lege og få sund og nærende kost.

Det er en udfordring i et land som Kirgistan, hvor mange store og fattige familier er nødt til at sende selv de små børn ud for at tjene penge. Børnene arbejder typisk fra morgen til aften i Bisjeks store basarer, hvor de slæber tunge varer eller samler papkasser, som kan sælges.

Lærer Gorm Skovsgaard

Sådan ser køkkenet ud hos en af de fattige familier, som Rønde Efterskole besøgte i Kirgistan

En af de danske elever tørrer en tåre bort efter at have lyttet til den triste historie om en gammel dame, der kort forinden havde mistet sin søn

»Det ser helt forkert ud, når børn på fem år render rundt og knokler i basaren blandt voksne. De passer slet ikke ind i det billede,« fortæller Sofie Tarpø Nedergård om en af de oplevelser, der gjorde størst indtryk på hende.

CPC driver foruden skolehjemmet også to mindre centre tæt på de store basarer. Herfra forsøger socialarbejdere at få kontakt til børnene, ligesom børnene på centrene kan få et måltid mad og et pusterum fra det hårde liv. CPC's arbejde er primært rettet mod børnene, men gør også meget for at inddrage hele familien, fordi det ofte er afgørende for familiens eksistens, at børnene tjener penge.

Derfor var Rønde Efterskole også på besøg hos nogle af disse familier, så de fik et indtryk både af børnenes vilkår i hjemmet og på CPC's centre.

»Der er virkelig stor forskel på de forhold, som de fattige familier lever under, og så på centrene. Hos CPC har børnene det godt, men det er noget helt andet, der hvor de kommer fra,« konstaterer Andreas Madsen.

Det er for eksempel faldefærdige huse uden rindende vand, elektrici-

tet eller varme – og det er i et land, hvor temperaturerne om vinteren kan komme ned på minus 30 grader. Et sted så eleverne, hvordan en rotte kravlede ind gennem vinduet i et hus.

Nogle få elever fik mulighed for at komme med en socialarbejder på natarbejde blandt gadebørnene. Her så de blandt andet, hvordan børn overnatter mellem varmerørene.

»Det var meget positivt at se, hvor dygtige socialarbejderne er til at skabe kontakt til børnene og vinde deres tillid. Dagen efter mødte vi et af de børn på centret, som socialarbejderen havde fået kontakt til om natten, og man kunne simpelthen se, at han havde det bedre hos CPC,« siger Andreas Madsen.

En oplevelse for livet

Efter en uge i "Langtbortistan" er eleverne da også enige om, at det nytter noget at hjælpe, og nogle af dem er blevet bekræftet i, at de på et tidspunkt vil rejse ud og arbejde som ulandsfrivillige. Men først skal indtrykkene fra Kirgistan fordøjes.

»Det har været en oplevelse for livet. Alting er bare anderledes –

maden, kulturen, duften og affaldet, der flyder i gaderne. Det bliver svært at forklare andre om de præcise indtryk herfra, men vi kan dele dem med hinanden,« siger Lotte Nørsgaard Larsen.

For lærer Gorm Skovsgaard er det vigtigt, at eleverne får et reelt indblik i, hvordan fattige i Kirgistan lever. Derfor kommer eleverne netop ud til steder og mennesker, der er meget langt fra de trygge rammer på Djursland.

»Det skal være en øjenåbner for eleverne, så de kan se, hvad det er vi taler om og samler penge ind til. Men det er ikke meningen, at vi skal til Kirgistan bare for at blive chokeret. Vi er meget bevidste om, at det kan være en voldsom oplevelse, og derfor sørger vi også for, at der er luft i programmet, så eleverne har mulighed for at være sig selv,« forklarer Gorm Skovsgaard.

Rønde Efterskole er så tilfredse med samarbejdet med "Centre for Protection of Children" i Kirgistan, at der også næste skoleår vil stå "Projekt Kirgistan" på skoleskemaet.